

Užívání návykových látek mezi dětmi a mládeží

- Podle studie *ESPAD 2019* mělo zkušenost s některou z nelegálních drog celkem 29 % dospívajících ve věku 15-16 let. Nejčastěji šlo o konopné látky (28 %) a extázi (4 %). Zkušenosti studentů s nelegálními drogami dlouhodobě klesají s výjimkou kokainu. Dlouhodobě roste průměrný věk při prvním užití návykových látek.
- Výsledky potvrzuje i studie *UPOL 2021*, podle které užilo konopné látky alespoň jednou v životě 38 %, v posledních 12 měsících 26 % a v posledních 30 dnech 12 % studentů SŠ (ve věku 15-20 let). Míra zkušeností s jinou nelegální drogou byla v r. 2021 mezi studenty SŠ na nízké úrovni – nejčastěji šlo o extázi (4 %), halucinogenní houby (3 %) a LSD (2 %).
- Studie mezi pražskými školáky potvrzuje klesající trend míry užívání konopných látek mezi dětmi a dospívajícími. Dlouhodobě dochází k vyrovnávání rozdílů v míře užívání konopných látek mezi chlapci a dívkami.
- Nejčastěji uváděnou nekonopnou látkou byl v r. 2022 kratom, alespoň jednou v posledních 12 měsících ho užila 4 % dospívajících, a v tom opakovaně 1,5 %.
- Studenti SŠ uvádějí dlouhodobě 3 -10krát vyšší prevalenci užití většiny sledovaných nelegálních drog ve srovnání s žáky ZŠ.

<https://www.drogy-info.cz/zprava-o-zavislostech/zprava-o-nelegalnich-drogach-v-cr-2023/#u%C5%BE%C3%ADv%C3%A1n%C3%AD%20mezi%20d%C4%9Btmi%20a%C2%A0ml%C3%A1de%C5%BE%C3%AD>

Výskyt závislostního chování mezi dětmi a dospívajícími

- **1-4 %** 13 -15letých a **9-10 %** 15 -19letých studentů uvádí pravidelné nebo denní kouření tabáku
- **10-22 %** 13 -15letých užívá e-cigarety, **5-11 %** zahřívá tabákové výrobky a **5-8 %** nikotinové sáčky
- **24 %** 11letých, **44 %** 13letých, **73 %** 15letých a **93-95 %** 15 -19letých někdy v životě pilo alkohol, více než polovina z nich uvedla pití alkoholu v posledních 30 dnech
- **39-47 %** 15 -19letých studentů pilo v posledních 30 dnech nadměrné dávky alkoholu (tj. 5 a více sklenic alkoholu při jedné příležitosti), **12-20 %** jednou týdně nebo častěji
- **24-26 %** 16letých studentů užilo v posledních 12 měsících nelegální drogu, **23-26 %** užilo konopné látky, shodně **2 %** extázi a halucinogenní houby, **1-2 %** LSD či jiné halucinogeny a těkavé látky a přibližně **1 %** kokain či pervitin

- **4 %** dospívajících užila v posledních 12 měsících kratom
- **10-18 %** dospívajících hrálo v posledních 12 měsících hazardní hry o peníze
- **15-25 %** dětí ve věku 11-15 let a **9-15 %** dospívajících ve věku 15-19 let hraje rizikově digitální hry, do kategorie rizika spadá

Úprava problematiky návykových látek ve školních řádech

Celá řada škol neřeší ve školních řádech problematiku návykových látek nebo je řeší pouze obecným konstatováním, že žáci/studenti mají právo na ochranu před návykovými látkami, které ohrožují jejich tělesný a duševní vývoj. Řada škol používá **nesprávnou terminologii** týkající se návykových látek: např. alkohol, alkoholické látky, omamné a psychotropní látky, látky škodící zdraví jako cigarety a tabák, alkoholické a návykové látky apod. Také se často setkávám, že management škol opomíjí vložit do školních řádů zákaz existence takových látek ve škole, které napodobují návykové látky.

V souvislosti s přijetím zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (občané a média ho znají pod pojmem „*protikuřácký zákon*“) doporučuji upravit ve školách školní řády v oblasti kouření a požívání alkoholu či jiných zakázaných látek. Doporučuji užívat pojem jazykově správný, který je srozumitelný, a je definován v zákoně – **návyková látka**.

„Návykovou látkou se rozumí alkohol, tabák, omamné a psychotropní látky a jiné látky s psychoaktivními účinky, jejichž užívání může vést nebo se podílet na vzniku a rozvoji duševních poruch a poruch chování.“^[1]

Pokud bude ve školním řádu uvedeno, že se **žákům do školy zakazuje vnášet, prodávat, podávat, anebo zde užívat návykové látky anebo takové látky, které napodobují tvar, vzhled návykových látek anebo evokují jejich chuť**, pak text bude v souladu s „*protikuřáckým zákonem*“ a škola se vyvaruje úpravy školního řádu v reakci na zavádění dalších a dalších novinek ve společnosti (uvedené bude platit jak pro používání elektronické cigarety, šňupacího tabáku, žvýkání tabáku, koky, tak i např. na nealkoholické pivo).

V souvislosti s kouřením ve školách upozorňuji na skutečnost, že i **škola jako právnická osoba se může dopustit přestupku** tím, že nevyzve osobu, která nedodrží zákaz kouření nebo používání elektronické cigarety na místě, na němž je kouření nebo používání elektronické cigarety zakázáno, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila.^[2]

Také škole a školskému zařízení vzniká od 31. května 2017 nová povinnost: **vstup do školy označit zjevně viditelnou grafickou značkou „Kouření zakázáno“**. Grafické vyobrazení této značky je uvedeno v zákoně.^[3]

Za první přestupek lze škole uložit pokutu do 50 000 Kč a za druhý do 10 000 Kč.^[4]

Grafická značka má velikost nejméně 12 cm x 16 cm a obdélníkový tvar s poměrem šířka/výška 3 : 4, bílým pozadím, černým okrajem a s kruhem s červeným okrajem, červeným šikmým pruhem a s černou hořící cigaretou na bílém pozadí a černými tiskacími písmeny „KOUŘENÍ ZAKÁZÁNO“.

[1] § 2 písm. a) zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

[2] § 36 odst. 5 písm. a) zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

[3] zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

[4] § 36 odst. 10 písm. b), resp. písm. a) zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

<https://policieveskole.cz/uprava-problematiky-navykovych-latek-ve-skolnich-radech/>